

XIII. Zalai Nemzetközi Művésztelepek zárókiállításáról

(Részletek Angyal Mária megnyitó szövegéből)

A több városban és községben dolgozó művészek – részben ismerősek, részben újak – ismét megmerítkeztek abban a fogadó közegben, ami itt Zalában kínálkozik, s a vendégszereteten túl új inspirációkat és jó alkotói körülményeket biztosít. Ebben az évben a legerősebb a festészeti anyag volt. A korábbiakkal ellentétben, számszerűségében, sajnos nem jelentős a sokszorosított grafika és plasztika. Ez utóbbiból mindössze egyet láthatunk, a tavaly alkótódíjas Ljudevit Mindek (Horvátország) Kacsa című állatszobrát. Munkája most is színvonalas, gyönyörű a kő, a faragás, a kompozíció, amely a kacsát abban a pillanatban ábrázolja, amikor elszakad a földtől. A sokszorosított grafikából Csillag István (Csíkszereda, Románia) testamentumi ihletettségű, *Kenyér és hal* című akvatintája és a *Máté evangéliuma* feldolgozása izgalmas. A figura középpontba állítása dekoratív, a kézírásos háttér figyelemre méltó faktúra. Az egyedi grafikákból egész sor véletlenszerű nőábrázolás kerekedett ki. Sütő Éva (Déva, Románia) Európa-szimbóluma mitológikus és spirituális vonatkozású. A másik, fekete-fehér tusrajza - a nő ölé-

ből fakadó virágok motívuma – korábban megismert magánmitológiájának folytatását jelentik.

Olga Lukach (Ungvár, Ukrajna) textilfestménye a női termékenység bőségét és illékonyágát, Szalma László (Szabadka, Szerbia-Montenegro) *Öregasszonya* az ember elöregedésében a világ elöregedését sejteti. Kálmán Kornélia (Magyarkanizsa, Szerbia-Montenegro) üres (porcelán arcú)marionett bábuja annak érzékeltetése, hogy mennyire irányíthatóak és irányítottak vagyunk. Műve nem nélkülözi a téma megjelenítéséhez szükséges keserű iróniát sem. Szalma László akciójában hasonló helyzetet dolgoz fel. *Big Brother*-je erőszakosan tekint ránk. Nincs titok, nincs intimitás a rejtett vagy nyílt kamerák előtt, életünk minden rezdülése bármikor láthatóvá válhat. Akciójában Orwell híres könyvének, az 1984-nek időszerűségét idézte fel. (1945., *London*, 1949., *Laci*, 1984)

A festészeti anyag legrelevánsabb részét a tájképek adják. Ennek több oka is van. Az egyik kétségtelenül a zalai táj ihletése. A másik, hogy több új vagy régen idejéről festő választotta ezt a tematikát, s a művekből kitetszik: volt is erről saját mondanivalójuk. A magyar klasszikus tájképfestészet hagyományát követi Szőlőssi Anna (Szabadka, Szerbia-Montenegro) *Zalai falu részlete*, melyen a jellegzetes göcseji tájegységen belül a templom motívuma nyer különleges hangsúlyt. Urbán Zsuzsa (Szabadka, Szerbia-Montenegro) tájrészlete remekül szerkesztett. Katarina Mandic (Szabadka, Szerbia-Montenegro) lendületes ecsetvonások-

kal festett képei, melyeken a gesztus és a szürreális hatás egyazon atmoszférán szűrődik át, emlékezetes alkotások. Csernyánszky Judit (Arad, Románia) a tőle megszokott színvonalon teremt értékeket. Török István repülni készülő golyója a kompozíció és a rajzi tudás szempontjából is figyelemre méltó. Egressy Péter képi megoldásaiban az expresszív hangulatot az elszabadult, vérbő kolorit, a szín- és fényhatások biztosítják. A Balaton és a tó környéki táj témája a Keszthelyen dolgozó Szergej Csirliknek (Ungvár, Ukrajna), akinél a laza, könnyed ecsetkezelés és feszes kompozíció a gesztusfestészet kiegészítői. Viktor Hrisztanov, Natalia és Vitalij

Gorda (Szurgut, Oroszország) az orosz tájképfestészet évszázados formanyelvén és hagyományai szerint örökítették meg a „magyar tengert”. A természet elvű-ábrázoló igényű munkáival jelentkező Csobanov Márta (Magyarkanizsa, Szerbia-Montenegro) a kerítésen kikandikáló trombitavirág „folyondárjával”, tavalyi munkái folytatásaként ismét bebizonyította, hogy az akvarell sokkal több, mint „vízfestés”, ahogyan ez a technikai bravúr Kálmán Kornélia (Magyarkanizsa, Szerbia-Montenegro) esetében is kitűnik, *Nádas* című pasztelljét szemlélve. Ismét jelentkezett egy fotórealista csendéletfestő, méghozzá élményszerű, „látványos” munkákkal, Víg László személyében.

Angela Budanovac (Varasd, Horvátország) remek virágábrázolásaival lep meg. Virágaiszirmai lángoló vörösek és szikrázó sárgák, miközben kollégája, Katarina Pajtlar a hagyományostól eltérő, de igen visszafogott pasztell technikával dolgozik.

Adrianna Kharkalis

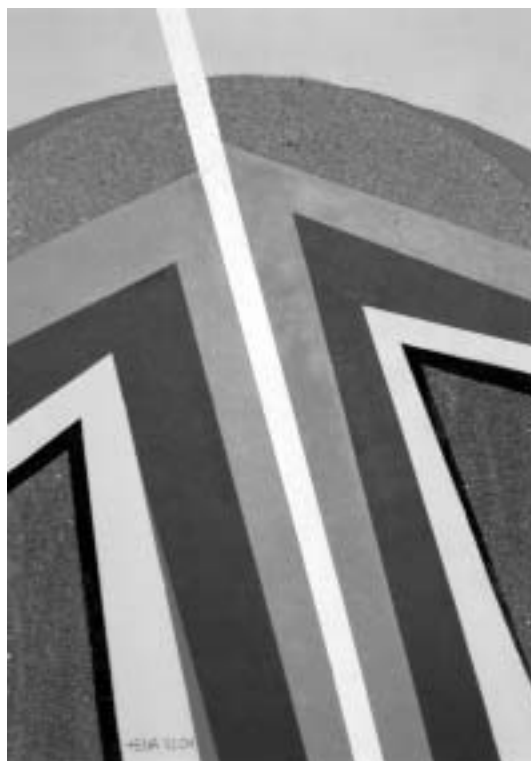
Lift to the Space
Slovenia

Nagy Ödön (Csíkszereda, Románia) munkáin azt látjuk, hogy valójában a beslő tájak birodalmában jár, az álmok és a fantázia függőnye mögül sejlenek föl az elmosódó női arcok. Rusztikus felületű képmezőin az anyagot szellemivé lényegíti át. Ivanov Volodymyr (Lvov, Ukrajna) Gyöngyhalásza a vonal és a folt egyéni rendjéből építkezik, Vorzsák Gyula (Csíkszered, Románia) Műterem című képén a szerkesztés és az elvont formanyelv egyensúlya dominál. Koszti István (Csíkszereda, Románia) iróniával és kételkedve keresi a cselekvés lehetőségét, a

szellem és az érzelmi állapot átfedését. (Aranyeső) Alexander Lukatch (Ungvár, Ukrajna) képalkotása a vonzásokra és taszításokra, a negatív és a pozitív erőkre, az ellentétes formákra és színekre épül, anélkül, hogy lemondana a harmónia kereséséről. (Szembenállás) A forma és vonalak rendjében tér-

ről, szerkezetéről van szó Salamon Árpád és Salamon Vidmar (Szlovénia) művészetében. Míg Salamon művein a konstruktivitás dominál (Lila út), addig Árpád a geometrikus absztrakcióval ötvözőtt szürrealitás festője.

A technicizált világ Szentés E. Zágon (Csíkszereda, Románia) víziója, míg Adrianna Kharkhalis (Ungvár, Ukrajna) és Vasilina Buryanyk (Ungvár, Ukrajna) munkái sajátos, szubjektív, már-már spontán reflexiók. „A korlátozásokról, a kijelölt utakról, a beszorítottságról és végső soron a mindezek ellentétéről, a szabadságról szól” Bogdan Tomasevskij (Ungvár, Ukrajna). Az ő metamorfózisa áttörve a sík dimenzióját, a fény és árnyék játékát felhasznál-

Salamon Vidmar

Lila út
Slovenia

va, a plasztikai hatásig jut el. *Álom* című sorozata úgy mutatja be a felszín (a vakolat) alatti réteget, mintha régészeti falkutatásokat látnánk. És mi rejtezik a vakolat alatti, idézőjelbe tett múltban? Szimbólumok, jelek, szerves és szervetlen anyagok lenyomatai, konkrét tárgyi részleteket idéző emlékfoslányok.

Az immár több mint tíz éves zalai nemzetközi művésztelep idei alkotásai Zalaegerszegen,

a Zala Megyei Művelődési és Képzési Központ kiállítótermében ismét hírt adtak a közép-európai képzőművészeti gondolkodásról, s a résztvevők elmondták azt, amit szavak nélkül, a látvány erejével közvetítve fontos, lényeges tartalmaknak, összetartozásunkat erősítő motívumoknak tartanak. Itt és most, a XXI. század elején.

Tanja Simonka

Egy szokatlan és túl heves kiállításról

9. Nemzetközi Ifjúsági Művésztelep, Lendva

Míg az elmúlt években büszkén állítottuk, hogy a lendvai Nemzetközi Ifjúsági Művésztelep résztvevői felvételt nyertek a képzőművészeti főiskolákra és egyetemekre, s ezt a művésztelepeken folytatott munka és programok szakmai tartalmának minőségével indokoltuk, úgy ma már állíthatjuk, hogy megbízható művészeti személyiségek nemzedéke áll előttünk, akik társformálói a térség jelenkori képzőművészeti életének. Az ideai művésztelepre mindenképpen egyfajta minőségi váltás jellemző, amely a szervezőket a további irányelvek átgondolására készíti.

Mint ahogy azt az ideai művésztelep alkotásai is bizonyítják, a művészet már régóta nem a látottak fényképészeti pontossággal való imitálására irányuló törekvés. Legalább egy évszázada a

művészetben az egyén belső világába való elmerülésről, a szellemnek a reális dolgok világától való eltávolodásáról és a lélekre való odafigyeléséről van szó. A művész érzékeli az értékeket, gondolkodik, és ahol a nézők a tárgyiasság eltűnésének folyamatát, reális felismerését vélik, az alkotók új, számukra egyetlen igaz valóságot látnak.

A korszerű művészet a hagyományos jelentésbeli üzenet előli kitérést jelenti, a „tiszta képzőművészeti vizualizációra” való törekvést, ami az átlagközönséget általában zavarba ejti és félelemmel tölti el. De az idegen kultúrákat sem ismerjük, mégis lelkesedést és vonzalmat érzünk irántuk. Ugyanis elsődleges emberi reakcióról, érzelmekről és olyan átélésekről van szó, amelyek hatnak ránk és mindannyiunknak ugyanazt jelen-

Dubravko Baumgartner munkája - Szlovénia

Szentgróti Dávid munkája - Magyarország

László Edina munkája - Magyarország

tik. Az értékelés és az összehasonlítás pedig maradjon a szakemberek hatásköre.

Habár mindannyian kivétel nélkül egy erőltetetten felgyorsult és predestinált életkonceptus résztvevői vagyunk, szerencsére a művészeknek mégis van egy sajátos világuk, amelyben csupán saját dolgaiknak szentelhetik magukat és ezt egyfajta párhuzamos valóságként élik meg. A materializált, formát öltött érzelem és gondolat talán nem mindig nyeri el tetszésünket és csodálatunkat, és nem mindig egyszerűek, de teli vannak alkotó képzelőerővel, szívvel és érzéssel. A színekben, dinamikus ellentétekben vagy árnyékként elterülő törekenyen áttetsző formákban megjelenő, néha zavarba ejtően szenzibilis tárgyak az alkotás olyan termékei, amelyeknek gyakran előreláthatatlansága még a művészt is, tehát magát az alkotót is csodálkozással tölti el.

A korszerű művészeti gyakorlatok korántsem hatnak behízsgálóan a tárlatlátogatóra és legintelligensebb kivitelezésükben is meglehetősen provokálóan hatnak. Ha netán a kiállítás bárkinek mégis szokatlannak és túl hevesnek tűnik, biztosítjuk, hogy a body art összes performansa, magastechnológiájú, gyakran interaktív előadásmódja, vagy a hálózaton belüli virtuális művészi gyakorlat ellenére is csodálatosan klasszikus. És éppen ebben van az itt kiállító fiatal alkotók bája és bátorsága, ugyanis ebben a szétzilált világban tudnak és képesek önmaguk – ha úgy tetszik, „normálisa” lenni.

Sebastijan Casar munkája - Szlovénia

Kiállításrészlet a *Lind-Art* tárlatáról